

Nr 134.

Av herr **Cederborg**, om ändrad lydelse av 3 och 4 §§ i bevillningsförordningen.

Enligt bevillningsförordningen av den 3 december 1897 avsåg all bevillningstaxering, såväl för inkomst som för fastighet, *löpande året*, taxeringsåret. För fastighet fastställdes taxeringsvärdet icke efter förhållandena vid löpande årets ingång utan efter förhållandena vid tidpunkten för taxeringen. Fastighetsbevillningen påfördes den person, som vid löpande årets ingång var ägare eller innehavare av fastigheten.

Från och med år 1903 infördes enligt kungl. förordningen den 21 juni 1902 en särskild, provisorisk inkomstskatt, väsentligen grundad på deklarationsplikt och avseende inkomster av fastighet, kapital och arbete. Även enligt denna förordning skulle taxeringen avse *löpande årets* inkomster, men sammanhängde det med deklarationsplikten, att dessa inkomster i regel *beräknades* efter förhållandena under nästföregående år. För den beräknade fastighetsinkomsten lades sålunda till grund taxeringsvärdet för nästföregående år, där sådant funnits åsatt. Skatt enligt denna förordning för inkomst av fastighet skulle erläggas av den, som det år, då inkomsten taxerades, påfördes fastighetsbevillning för egendomen.

Då Kungl. Maj:t för 1907 års Riksdag framlade förslag till nya skatteförordningar, voro dessa förslag åter byggda på den principen, att beskattningen skulle avse nästföregående års inkomst, d. v. s. samma inkomst, som av den skattskyldige upptogs i hans deklaration. Detta skulle gälla även inkomstskattetaxeringen av fastighet, vilken taxering således skulle omfatta beräknad avkomst av fastighet, för vilken den skattskyldige varit skriven som ägare eller innehavare under nästföregående år.

Kungl. Maj:ts förslag innebar emellertid ett undantag från den nya principen, nämligen i fråga om *fastighetsbevillningen*. Beträffande denna ansågos praktiska skäl tala för ett vidblivande av de förutvarande för-

hållandena, så att taxering till fastighetsbevilning skulle fortfarande avse löpande året och bevilningen erläggas av den, som för löpande år mantalsskrivits såsom ägare eller med ägare likställd innehavare av fastigheten. I anslutning härtill innefattade förslaget till ny bevilningsförordning följande stadganden:

»1 §. För all inom riket belägen fast egendom — — skall — — — bevilning utgöras efter fastighetens för löpande året fastställda taxeringsvärde.

2 §. Bevilning för fast egendom erlägges av den, som för löpande året författningsenligt mantalsskrivits eller bort mantalsskrivas såsom ägare eller innehavare av fastigheten. — — — —

3 §. Fast egendom skall uppskattas till sitt verkliga värde. — — —»

I avseende å fastighetsbevilningen var ståndpunkten således densamma som enligt 1897 års bevilningsförordning.

Riksdagen fann emellertid de förändrade bestämmelserna med avseende å skatteåret vid inkomsttaxering böra tillämpas jämväl i avseende å den genom fastighetsbevilningen beskattade avkastningen av fast egendom. 1 § i bevilningsförordningen av den 13 september 1907 erhöi i här ifrågavarande avseende samma lydelse som motsvarande paragraf i 1897 års bevilningsförordning, och 2 och 3 §§ erhöi följande formulering:

»2 §. Bevilning för fast egendom erlägges av den, som för nästföregående året författningsenligt mantalsskrivits eller bort mantalsskrivas såsom ägare eller innehavare av fastigheten — — — — —

3 §. Fast egendom skall uppskattas till det värde, egendomen haft nästföregående år.»

Samma formulering är bibehållen i nu gällande bevilningsförordning av den 28 oktober 1910, efter det bevilningstaxeringarna övergått att uteslutande tillgodose de kommunala intressena, men har nummerföljden å paragraferna blivit en annan, så att mot 2 och 3 §§ i 1907 års förordning svara 3 och 4 §§ i 1910 års förordning.

Ur de motiv, som av 1907 års Riksdag anfördes till stöd för den sålunda vidtagna ändringen i fråga om fastighetsbevilningen, må här citeras följande:

»I likhet med vad som äger rum vid taxering till inkomstbevilning och inkomstskatt kan nämligen taxering till fastighetsbevilning verkställas året efter det avkastningen av fastigheten åtnjutits*). De taxeringsvärden,

*) Kursiveringarna gjorda av mig.

som under ett visst år (1908) fastställdes, skulle alltså bestämmas med ledning av förhållandena under närmast föregående år (1907) och avse att fastställa fastigheternas värden *under samma år* *) (1907). Bevillningen, som debiterades med ledning av dessa värden, utgjorde under sådana förhållanden fastighetsbevillningen för nästföregående år (1907). — — —

År 1908 däremot skall under alla förhållanden verkställas en allmän fastighetstaxering, därvid full hänsyn skall tagas till de i 14 § bevillningsförordningen omförmälda uppgifter om de köpeskillingar, hypoteks- och brandförsäkringsvärden m. m., som betingats eller åsatts *under de närmast före år 1908 förflutna åren* *).

At dessa Riksdagens uttalanden kan ej gärna givas annan tolkning, än att bevillningstaxering av fastighet skulle avse värdet av fastigheten, *sådan denna befanns vid nästföregående års utgång*. Redan detta innebar en tillbakaflyttning för värdesättningen vid taxeringen i förhållande till vad förut gällt, men tidsskillnaden blev dock endast några månader och hade ur kommunernas synpunkt ej så mycket att betyda.

Såvitt mig är bekant, hava vederbörande taxeringsförrättare också intill år 1911 allmänt tolkat bestämmelserna i ämnet så, att fastighet taxerades, *sådan den befanns vid nästföregående års utgång*.

Nu har emellertid regeringsrätten i utslag under åren 1911 och 1912 och särskilt i ett utslag av den 29 mars 1912, refererat under nr 42, sid 97, i regeringsrättens årsbok för år 1912, hävdad den uppfattningen, att taxeringen skall avse fast egendom *i det skick, denna hade vid nästföregående års början*. Kammarrätten hade gjort gällande samma uppfattning, ehuru på en motivering, som något avviker från regeringsrättens. Regeringsrättens motivering lyder så, att »som vid taxering år 1910 hänsyn icke skolat tagas till byggnad, som uppförts efter 1909 års n-gång», etc.

Denna regeringsrättens tolkning är av vidsträckt och för kommunerna synnerligen ogynnsam innebörd. Därigenom flyttas utgångstidpunkt, till vilken fast egendoms bevillningstaxering skall hänföra sig, tillbaka i tiden nära *ett och ett halvt år*. För byggnader, som uppföras och togos i bruk under innevarande år 1913, kan taxering icke ifrågakomma före *år 1915* och kommunens rätt till utskylder inträder först *år 1916*, således sedan byggnaderna varit i bruk inemot *tre år*. Och även för byggnadernas ägare kan det medföra avsevärda olägenheter att på detta sätt taxe-

*) Kursiveringarna gjorda av mig.

ringen framskjutes till andra året efter byggnadernas uppförande, ty taxeringen äger ju betydelse för möjligheterna att inteckna fastighet.

Såsom redan påpekats, står en tolkning sådan som denna icke väl tillsammans med ovan citerade uttalanden av 1907 års Riksdag, vilka synas mig peka på *nästföregående års utgång* såsom den avgörande tidpunkten. Icke heller låter denna tolkning förena sig med innehållet i mom. 6 av de särskilda anvisningarna till ledning vid taxering av förmögenhets-skatt; i strid mot vad där är avsett skulle byggnader, uppförda år 1913, icke bliva föremål för förmögenhetsskatt nästföljande år.

Vilket är då det skäl, som dikterat kammarrättens och regeringsrättens uppfattning? Skälet torde få sökas i den av Riksdagen år 1907 införda bestämmelsen, att fastighetsbevilning skall erläggas av den, som för nästföregående år mantalsskrivits eller bort mantalskrivas såsom ägare eller innehavare av fastigheten. Detta stadgande hänför sig till förhållandena *vid nästföregående års början*; och man har väl ansett olämpligt eller oriktigt, att den person, som då var ägare eller innehavare, skulle påföras bevilning för byggnader, uppförda efter nämnda tidpunkt och sedan han möjligen redan avytttrat fastigheten. Nu är emellertid att märka, att detta ej är annat än vad som kunde inträffa under tiden före år 1908; bevilningen skulle då erläggas av den, som för löpande året mantalsskrivits som ägare, och det även för byggnader, uppförda först under löpande året före taxeringen, oberoende av huruvida äganderätten dessförrinnan övergått till annan. Och förhållandet är för övrigt i praktiken icke av synnerlig vikt, då vid försäljning av fastighet alltid plägar genom avtal regleras, till vilken del utskylderna skola bäras av den ene eller andre kontrahenten.

Det må även anmärkas, att medan sålunda fastighetsbevilningen — vilken ju numera är realiter att anse som en kommunal utskyld — skall påföras den, som *för nästföregående år* mantalsskrivits såsom ägare eller innehavare av fastighet, skola de rena kommunalutskylderna erläggas av den, som *för löpande år* mantalsskrivits i dylik egenskap. Vid påförandet får taxeringsmyndigheten följa i ena fallet nästföregående års mantalslängd, i andra fallet mantalslängden för löpande år. Det är givet, att detta medför fara för trassel och oreda, varjämte taxeringsförrättarnas arbete däri-genom ökas.

Huvudsaken är här, att statens och kommunernas rätt till utskylder icke undanskjutes för längre tidrymd, än som torde hava varit av Riksdagen avsett och kan anses skäligt. Men lägger den nuvarande formuleringen av 3 § i bevilningsförrordningen härför hinder i vägen, bör detta i och för sig föga lyckliga stadgande ändras i lämplig riktning.

Med stöd av det anförda får jag hemställa,

att Riksdagen ville besluta följande förändrade lydelse av 3 och 4 §§ i gällande bevillningsförordning:

»3 §. Bevillning för fast egendom erlägges av den, som för löpande året författningsenligt mantals-skrivits eller bort mantalsskrivas såsom ägare eller innehavare av fastigheten. Bevillningen — — — —
— — — — — sterbhus.

4 §. 1 mom. Fast egendom skall uppskattas till det värde, egendomen haft vid nästföregående års utgång. Detta värde — — — — —
— — brandskada.

2 mom. — — — — — .

3 mom. — — — — — .

4 mom. — — — — — .»

Stockholm i januari 1913.

Allan Cederborg.